

شورای سیاست گذاری حوزه های علمیه خاوران

مرکز مدیریت حوزه علمیه خاوران

معاونت پژوهش

عنوان

بررسی مستندات و آراء فقهی موافقان و مخالفان لزوم اذن شوهر جهت حضور زن در جامعه

استاد راهنما

حجه الاسلام و المسلمین دکتر سید علی میر ابراهیمی

نگارنده

زهرا منتصری

سال تدوین:

۱۴۰۳

;

تحمیدیه:

سپاس بی کران پروردگار یکتا را که به ما هستی بخشید و به طریق دانش اندوزی ما را رهنمون شد و به هم نشینی رهروان علم و معرفت مفتخرمان نمود و خوشه چینی از درخت علم و دانش را روزیمان ساخت.

مدیریت حوزه های علمیه خواران

تقدیم به:

ثواب این تحقیق را هر چند اندک تقدیم می‌دارم به پیشگاه مقدس بانوی بی‌نشان هستی، سرور زنان جهان، مادرم فاطمه زهرا سلام الله علیها.

مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه خوارزم

تقدیر و تشکر:

به مصداق « من لم یشکر المخلوق لم یشکر الخالق » بسی شایسته است از استاد فرهیخته و فرزانه جناب آقای حجة الاسلام والمسلمین دکتر سیدعلی میرابراهیمی که وجودشان همیشه قوتی برای انجام کارهایم بوده است و بدون شک انجام این پایانامه بدون کمک و راهنمایی‌های ارزنده‌ی ایشان امکان پذیر نبوده است، کمال تشکر را دارم.

همچنین از دوستان عزیزم که در طول انجام این پروژه مرا یاری کرده‌اند کمال تشکر و قدردانی را ابراز می‌نمایم.

و در پایان تشکر ویژه از پدرم که وجودش تکه‌گاهی محکم در برابر مشکلات و مصائب زندگی می‌باشد؛ از مادرم که عشق به ائمه اطهار و حجاب و حیا را از دامن پاکش آموختم، از برادر و خواهرم که با همدلی و گرمی وجود آنها زندگی لذت بخش‌تر است را دارم.

- ٩٧) شیرازی، ناصر مکارم، الامثل فی تفسیر کتاب الله المنزل، ج ٢، قم، انتشارات مدرسه الامام علی بن ابی طالب (علیه السلام)، ١٣٧٩ هـ. ش .
- ٩٨) شیخ مفید، محمد بن محمد، المقنعه، چاپ اول، قم: کنگره جهانی هزاره شیخ مفید (رحمة الله علیه)، ١٤١٣ هـ. ق.
- ٩٩) صادقی تهرانی، محمد، البلاغ فی تفسیر القرآن، ج ١، چاپ اول، قم: مکتبه محمد الصادقی الطهرانی، ١٤١٩ هـ. ق.
- ١٠٠) صافی، محمود بن عبد الرحیم، الجدول فی إعراب القرآن الکریم، ج ٢، بیروت: انتشارات مؤسسه الإیمان، ١٤١٨ هـ. ق.
- ١٠١) صدوق، محمد بن علی، من لا یحضره الفقیه، ج ٣، قم: موسسه نشر اسلامی، ١٣٦٣ هـ. ش.
- ١٠٢) طباطبائی، سید علی، ریاض المسائل فی بیان أحكام الشرع بالدلائل، ج ١٠، قم: مؤسسه النشر الاسلامی التابعه لجماعه المدرسین، ١٤١٢ هـ. ق.
- ١٠٣) طوسی، محمد بن حسن، المبسوط فی فقه الامامیه، (ترجمه محمد باقر بهبودی)، ج ٤، تهران: انتشارات المکتبه المرتضویه لإحياء الآثار الجعفریه، بی تا.
- ١٠٤)، الفهرست، چاپ دوم، بی جا، موسسه النشر الفقاهه، ١٤٢٢ هـ. ق.
- ١٠٥)، کتاب الخلاف، ج ٥، قم: انتشارات مؤسسه النشر الإسلامی، ١٤٠٤ هـ. ق.
- ١٠٦)، التبیان فی تفسیر القرآن، بیروت: انتشارات احياء التراث العربی، بی تا.
- ١٠٧)، النهايه فی مجرد الفقه و الفتاوى، بیروت: دار الكتاب العربی، ١٤٠٠ هـ. ق.
- ١٠٨) طهراز، عبد الحمید محمود، الفقه الحنفی فی ثوبه الجدید، ج ٢، دمشق: انتشارات دارالقلم، ١٤١٩ هـ. ق.
- ١٠٩) طیب، سید عبدالحسین، اطیب البیان فی تفسیر القرآن، ج ١٠، تهران: کتابفروشی اسلام، ١٣٨٤ هـ. ش.

- (١١٠) العراقي، آقا ضياء الدين، شرح تبصرة المتعلمين، ج ٥، قم: انتشارات جامع المدرسين، ١٤١٤هـ. ق.
- (١١١) العاملي (شهيد الثاني)، زين الدين، مسالك الأفهام إلى تنقيح شرائع الإسلام، ج ٨، قم: مؤسسة المعارف الإسلامية، ١٤١٣هـ. ق.
- (١١٢)، الروضة البهية في شرح اللمعة الدمشقية، (محقق: حسن قاروبى تبريزي)، ج ٥، قم: دارالتفسير، ١٤٢٧هـ. ق.
- (١١٣) الغروي النائيني، محمد حسين، منية الطالب في حاشية المكاسب، ج ٢، قم: المكتبة المحمدية، ١٣٧٣هـ. ش.
- (١١٤) غروي اصفهاني، محمد حسين، حاشيه بر مكاسب، تحقيق: الشيخ عباس محمد آل سباع، ج ٢، بي جا، دار المصطفى لإحياء التراث، ١٤١٨هـ. ق.
- (١١٥) غفراني، محمد، فرهنگ اصطلاحات روز (فارسی - عربی)، مصحح: محمد عبدالمنعم خفاجي، بيروت: مكتبة لبنان ناشرون، ١٣٧٤هـ. ش.
- (١١٦) فاضل هندی، محمد بن حسن، كشف لثام الابهام في شرح قواعد احكام، ج ٧، قم: مؤسسة النشر الاسلامي التابعة لجماعة المدرسين، بي تا.
- (١١٧) فضل الله، سيد محمد حسين، دنيا المراه، چ اول، بيروت، دارالملاك، ١٤١٨هـ. ق.
- (١١٨)، من وحى القرآن، ج ٣، بيروت: دار الملاك للطباعة و النشر و التوزيع، ١٤١٩هـ. ق.
- (١١٩) فراهيدى، الخليل بن احمد، العين، قم: نشر هجرت و انتشارات مؤسسه دار الهجرة الطبعة، چاپ دوم، ١٤١٥هـ. ق و ١٤٠٦هـ. ق
- (١٢٠) فيض كاشاني، ملا محسن، تفسير صافي، ج ١، قم: مؤسسه الهادي، ١٣٦٢هـ. ش.
- (١٢١) قاضي، عبدالعزيز ابن براج، المذهب، ج ٢، چاپ اول، قم: مؤسسه النشر الاسلامي، ١٤٠٦هـ. ق.

- (۱۲۲) قمی، علی بن محمد، جامع الخلاف و الوفاق بین الامامیه و بین ائمه الحجاز و العراق، چاپ اول، قم: زمينه سازان ظهور امام عصر (عجل الله تعالى فرجه الشريف)، ۱۳۷۹ ه. ش.
- (۱۲۳) القمی النیشابوری، نظام الدین الحسن بن محمد بن حسین، غرائب القرآن و رغائب الفرقان، ج ۲، بیروت: دار الکتب العلمیه، بی تا.
- (۱۲۴) کاشانی، ملافتح الله، منهج الصادقین فی الزام المخالفین، ج ۲، تهران: کتابفروشی محمد حسن علمی، ۱۳۳۶ ه. ش.
- (۱۲۵) کرکی، علی، جامع المقاصد فی شرح القواعد، ج ۱۲، قم: موسسه آل البيت علیم السلام، ۱۴۱۱ ه. ق.
- (۱۲۶) الكلینی الرازی، محمد بن یعقوب بن إسحاق، الفروع الکافی، ج ۵، تهران، دار الکتب الإسلامیه، ۱۳۶۷ ه. ش.
- (۱۲۷) گلپایگانی، محمدرضا، التعليقات علی العروه الوثقی، ج ۲، قم، المطبعة العلمیه، ۱۳۹۰ ه. ق.
- (۱۲۸) مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی، بحار الانوار، ج ۱۰، بی جا، مؤسسه الوفاء، ۱۴۰۳ ه. ق.
- (۱۲۹) مغنیه، محمد جواد، التفسیر الکاشف، ج ۲، بیروت: دار الانوار، بی تا.
- (۱۳۰) موحدي لنکرانی، محمد فاضل، النکاح (تفصیل الشریعه فی شرح تحریر الوسیله)، قم، مرکز فقه الائمه الاطهار (علیهم السلام)، ۱۴۲۱ ه. ق.
- (۱۳۱) موسوی عاملی، سید محمد بن علی، مدارک الأحکام فی شرائع الإسلام، ج ۷، بیروت: مؤسسه آل البيت علیهم السلام، ۱۴۱۱ ه. ق.
- (۱۳۲) نجاشی، احمد بن علی، رجال النجاشی، قم: مؤسسه النشر الإسلامی، ۱۴۰۷ ه. ق.
- (۱۳۳) نجفی، محمد حسن بن باقر بن عبدالرحیم، جواهر الکلام فی شرح شرائع الإسلام، (محقق: عباس قوچانی)، جلد های ۱۷ و ۲۱ و ۲۷ و ۳۰ و ۳۱، بیروت: دار احیاء التراث العربی، ۱۳۶۲ ه. ش.
- (۱۳۴) نراقی، أحمد، عوائد الایام، قم: مکتبه بصیرتی، ۱۴۰۸ ه. ق.

۱۳۵) النوری، محی الدین، المجموع فی شرح المذهب، ج ۱۵، جده: مکتب الارشاد، بی تا
۱۳۶) نراقی مولی، احمد، مستند الشیعه، ج ۱۶، قم، مؤسسه آل البيت عليهم السلام لإحياء التراث،
بی تا.

۱۳۷) یزدی، سید محمد کاظم، العروة الوثقی محشی، محقق: احمد محسنی سبزواری، ج ۵، قم:
دفتر انتشارات اسلامی، ۱۴۱۹ ه. ق.

مقالات

۱۳۸) آموزگار، مریم سادات، «الرجال قوامون على النساء»، فقه و حقوق خانواده، شماره ۱۷-
۱۸، بهار و تابستان ۱۳۷۹

۱۳۹) ساجدی، مهدی، «مؤلفه های تأثیرگذار بر حکم استیذان از زوج»، پژوهش های فقهی،
شماره ۱، ۱۳۹۶

۱۴۰) علیدوست، ابوالقاسم و محمد عشایری منفرد، «بازپژوهی خروج از منزل بدون اذن شوهر
از منظر قاعده ی لاضرر»، فصلنامه شورای فرهنگی اجتماعی زنان، شماره ۱۵، ۱۳۹۰

۱۴۱) علایی رحمانی، فاطمه، «بررسی تحلیلی قوامیت در آیه الرجال قوامون على النساء»، مجله
تحقیقات علوم قرآن و حدیث، شماره ۱، بهار ۱۳۸۳

۱۴۲) غفوریان، محمد رضا، «همسر در سرای شوهر»، نشریه فقه، شماره ۱۵ و ۱۶، بهار و تابستان
۱۳۷۷

۱۴۳) مقدادی، محمد مهدی، «ریاست مرد در رابطه زوجیت»، مجله نامه مفید، شماره ۳۳، بهمن
۱۳۸۱

پایان نامه ها

۱۴۴) ایمانی، مینا، بررسی تطبیقی اذن زوجه از زوج در فقه و حقوق موضوعه، دانشکده الهیات
و معارف اسلامی، بی جا، کارشناسی ارشد فقه و مبانی حقوق، ۱۳۸۹ ه. ش.

۱۴۵) مبلغ، میرحسین، حکم استیذان زن از شوهر و موارد آن از منظر فقه فریقین، جامعه المصطفی

العالمیه، قم، سطح ۴، ۱۳۹۵ ه. ش

سایت ها

146) www.lankarani.ir

147) [www :persian.makarem.ir](http://www.persian.makarem.ir)

مرکز مدیریت حوزه های علمیه خواران